

บันทึกการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๓๗๐

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๐

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายจรูญ สิมเสถียร	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกิริณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๘. นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๙. นายเจียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๐. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๑. นายภัทระ คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๒. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๓. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๔. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๕. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๖. พลเอก อภิภูพ จรรย์พานิช	กรรมการ
๑๗. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	(ลาการประชุม)
๒. นายอัษฎพร จารุจินดา	(ลาการประชุม)
๓. นายธนาวุฒิ สังกข์ทอง	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายวรวิทย์ เท่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

๒. นางสาววิลาวรรณ ร่ำริน

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการธิการ ๓

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้อรอด

๒. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายพัชโรดม ลิ้มปิยะเสียร

ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายเทคโนโลยี

๒. นางสาวกมลกานต์ ศรสุวรรณ

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๕๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๐๑ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๐ ถึงครั้งที่ ๓๐๙ วันพุธ ที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่ร่างมาตรา ๔๗/๒ เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๔๗/๒

“มาตรา ๔๗/๒ ในกรณีที่ยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย ศาลจะกำหนดให้ตุลาการไม่น้อยกว่าสามคนเป็นผู้พิจารณาแทนที่จะรับหรือไม่รับ คำร้องไว้พิจารณาก็ได้ ถ้าตุลาการดังกล่าวเห็นว่าควรรับไว้

พิจารณา ก็ให้ถือว่าศาลสั่งรับไว้พิจารณา แต่ในกรณีที่ตุลาการดังกล่าวเห็นว่าไม่อยู่ในอำนาจของศาลที่จะรับไว้พิจารณา ให้เสนอศาลเพื่อพิจารณาวินิจฉัยโดยเร็ว

ในกรณีที่ยื่นหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยให้ถือว่าศาลได้รับหนังสือไว้พิจารณาตั้งแต่วันที่ยื่นหนังสือ และให้ศาลดำเนินการกำหนดประเด็นและลำดับประเด็นที่จะพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๕๗ โดยเร็วต่อไป

การตั้งตุลาการและการส่งเรื่องให้ตุลาการพิจารณาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่ศาลกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

นายอัครเดช คนชื่อ เลขานุการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ชี้แจงว่า คณะกรรมการพิจารณาศึกษา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีความเห็นว่า ควรกำหนดระยะเวลาในชั้นการพิจารณาว่าจะรับหรือไม่รับคำร้องไว้พิจารณาด้วย

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความว่า “ให้ศาลดำเนินการกำหนดประเด็นและลำดับประเด็นที่จะพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๕๗” ในวรรคสอง เป็นกรณีใด

นางสาวกมลกานต์ ศรสวรรณ อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า หลักการในเรื่อง การกำหนดให้มีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่น้อยกว่าสามคนเป็นผู้พิจารณาแทนองค์คณะตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญว่าจะรับหรือไม่รับคำร้องไว้พิจารณานั้น คณะอนุกรรมการได้ยกร่างตามที่ประชุม คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่ตัดหลักการในเรื่องตุลาการประจำคดีออก โดยคณะอนุกรรมการได้ยกร่าง บทบัญญัติโดยนำแนวปฏิบัติของศาลรัฐธรรมนูญในปัจจุบันที่องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จะมอบหมายให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวนไม่น้อยกว่าสามคนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับหรือไม่รับคำร้องไว้พิจารณา ส่วนความในวรรคสองต้องแก้ไขเพิ่มเติมโดยอ้างมาตรา ๕๘/๑ ว่าด้วยเรื่องกำหนดประเด็น และลำดับประเด็นที่จะพิจารณาวินิจฉัย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “**ในกรณีที่เมื่อมีผู้ยื่นคำร้องขอ** ให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย ศาลจะกำหนดให้ตุลาการไม่น้อยกว่าสามคนเป็นผู้พิจารณาแทนว่าจะรับหรือไม่รับ คำร้องไว้พิจารณาก็ได้ ถ้าตุลาการดังกล่าวเห็นว่าควรรับไว้พิจารณา ก็ให้ถือว่าศาลสั่งรับไว้พิจารณา แต่ใน กรณีที่ตุลาการดังกล่าวเห็นว่าไม่อยู่ในอำนาจของศาลที่จะรับไว้พิจารณา ให้เสนอศาลเพื่อพิจารณาวินิจฉัย โดยเร็ว” และแก้ไขความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “**ในกรณีที่เมื่อมีผู้ยื่นหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย** ให้ถือว่าศาลได้รับหนังสือไว้พิจารณาตั้งแต่วันที่ยื่นหนังสือ และให้ศาลดำเนินการกำหนดประเด็นและลำดับ ประเด็นที่จะพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๕๗/๕๘/๑ โดยเร็วต่อไป” และสอบถามว่า ผู้ที่จะขอให้ ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยคดีให้ยื่นเป็นคำร้องหรือเป็นหนังสือบัญญัติไว้ในร่างมาตราใด

นางสาวกมลกานต์ ศรสวรรณ อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๔๔ วรรคสอง บัญญัติว่า “การขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๕ ให้กระทำเป็นคำร้องตามแบบที่กำหนด ในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ เว้นแต่การขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีในกรณีดังต่อไปนี้ ให้จัดทำเป็นหนังสือ...”

ประธานกรรมการกล่าวว่า การพิจารณาวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับเรื่องอื่นที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญตามร่างมาตรา ๕ (๑๓) เป็นเรื่อง ที่กฎหมายกำหนด จึงควรกำหนดให้ทำเป็นคำร้อง

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า อานาจพิจารณาวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับเรื่องอื่นที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ เช่น คดีเกี่ยวกับการยุบพรรคการเมืองตามที่บัญญัติในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง เป็นต้น ในทางปฏิบัติต้องทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๔๔ (๘) เป็นดังนี้ “(๘) การขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๘๕ (๑๓) ให้เป็นไปตามที่ข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญกำหนดให้ทำเป็นหนังสือ”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ สอบถามว่า หลักการที่บัญญัติใน (๘) ของร่างมาตรา ๔๔ ที่แก้ไขเพิ่มเติมอาจมีการตีความได้ว่าคดีที่จะเสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับเรื่องอื่นที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ เช่น คดียุบพรรคการเมือง เป็นต้น ต้องทำเป็นหนังสือเท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า การขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับเรื่องอื่นที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ ให้ออกข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อกำหนดลักษณะคดีว่าคดีอื่นที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญเรื่องใดต้องยื่นเป็นคำร้องหรือยื่นเป็นหนังสือต่อศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ตั้งข้อสังเกตว่า ความว่า “ในกรณีที่ยื่นหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยให้ถือว่าศาลได้รับหนังสือไว้พิจารณาตั้งแต่วันที่ยื่นหนังสือ” ในวรรคสอง การบัญญัติความในลักษณะดังกล่าวระยะเวลาการพิจารณาคดีของศาลจะเริ่มนับวันที่ผู้ร้องยื่นหนังสือต่อศาล ทั้งนี้ในความเป็นจริงแล้วองค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญยังมิได้พิจารณาเลยว่าจะรับคดีไว้พิจารณาหรือไม่

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๗/๒ ในกรณีที่เมื่อมีผู้ยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย ศาลจะกำหนดให้ตุลาการไม่น้อยกว่าสามคนเป็นผู้พิจารณาแทนว่าจะรับหรือไม่รับคำร้องไว้พิจารณาก็ได้ ถ้าตุลาการดังกล่าวเห็นว่าควรรับไว้พิจารณา ก็ให้ถือว่าศาลรับไว้พิจารณา แต่ในกรณีที่ตุลาการดังกล่าวเห็นว่าไม่อยู่ในอำนาจของศาลที่จะรับไว้พิจารณา ให้เสนอศาลเพื่อพิจารณาวินิจฉัยโดยเร็ว

ในกรณีที่เมื่อมีผู้ยื่นหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยให้ถือว่าศาลได้รับหนังสือไว้พิจารณาตั้งแต่วันที่ยื่นหนังสือ และให้ศาลส่งความเห็นที่รับหรือไม่รับคำร้องไว้พิจารณาไปยังผู้ยื่นหนังสือ ตั้งแต่วันที่ยื่นหนังสือ และให้ศาลส่งความเห็นที่รับหรือไม่รับคำร้องไว้พิจารณาไปยังผู้ยื่นหนังสือ โดยเร็วเมื่อศาลเห็นว่าเป็นกรณีต้องด้วยมาตรา ๔๔ วรรคสอง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) หรือ (๘) ให้ศาลรับไว้พิจารณาและดำเนินการต่อไป

ควรตั้งตุลาการและทนายผู้ยื่นคำร้องให้ตุลาการพิจารณาโดยเร็วที่สุด ให้เป็นไปตามที่ศาลกำหนด”

นอกจากนี้ เหตุใดคณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญจึงตัดร่างมาตรา ๕๑ ออกทั้งมาตรา

นางสาวกมลกานต์ ศรสวรรณ อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า

เหตุที่คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญได้ร่างมาตรา ๕๑ ออกทั้งมาตรา เพราะได้นำความในร่างมาตรา ๕๑ มากำหนดไว้ในร่างมาตรา ๔๗/๒ แล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญไม่ได้นำความในร่างมาตรา ๕๑ มากำหนดไว้ในร่างมาตรา ๔๗/๒ ทุกเรื่อง

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ซึ่งแจ้งว่าที่ผ่านมาตุลาการประจำคดีจะมีมติเป็นเอกฉันท์ในการพิจารณาวินิจฉัยว่าจะรับหรือไม่รับคำร้องไว้พิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเคยให้แนวทางในการแก้ไขปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แก่คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญไว้ว่า ขั้นตอนหรือกระบวนการใดที่เป็นเรื่องในทางปฏิบัติของศาลรัฐธรรมนูญควรพิจารณาให้รอบคอบว่าเหตุใดศาลรัฐธรรมนูญจึงเสนอให้กำหนดไว้ หากไม่สามารถหาเหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติมหรือตัดออกได้ก็ให้เสนอให้ที่ประชุมพิจารณา

ทั้งนี้ เสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๗/๒ และเพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๔๗/๒/๑ ดังนี้

“มาตรา ๔๗/๒ ในกรณีที่เมื่อมีผู้ยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย ศาลจะกำหนดให้แต่งตั้งตุลาการไม่น้อยกว่าสามคนเป็นผู้พิชิตบทแห่งข้อร้องหรือไม่รับคำร้องไว้พิชิตบทตุลาการประจำคดีก็ได้ ~~ทั้งตุลาการตั้งสองเห็นสมควรรับไว้พิชิตบท~~ ~~ที่ไม่พิชิตบทสองรับไว้พิชิตบท~~ แต่ในกรณีที่ตุลาการตั้งสองเห็นสมควรไม่อยู่ในข้อบทสองของตนที่สมควรรับไว้พิชิตบท ให้เสนอต่อศาลเพื่อพิชิตบทวินิจฉัยโดยเร็ว

ในกรณีที่ยื่นหนังสือขอให้ศาลพิชิตบทวินิจฉัยให้ข้อบทสองได้รับหนังสือไว้พิชิตบทตั้งแต่วันที่ยื่นหนังสือ และให้ศาลตั้งเห็นสมควรกำหนดประเด็นและลำดับประเด็นที่พิชิตบทวินิจฉัยข้อบทสอง ~~บท ๕๗ โดยเร็วต่อไป~~ ตุลาการประจำคดีตามวรรคหนึ่งมีอำนาจตรวจและมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณา วินิจฉัยภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง

ศาลตั้งตุลาการและศาลสองรับไว้พิชิตบทพิชิตบทสองวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่ศาลสองเห็นสมควร ตุลาการประจำคดีมีความเห็นควรสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยให้เสนอศาลพิจารณาภายในเจ็ดวันนับแต่วันมีความเห็น หากศาลเห็นฟ้องด้วยให้จัดทำเป็นคำสั่งของศาล หากศาลไม่เห็นฟ้องด้วยกับความเห็นของตุลาการประจำคดีตามวรรคสองให้ดำเนินการตามความเห็นของศาล

คำสั่งของตุลาการประจำคดีให้ถือเสียงข้างมาก”

“มาตรา ๔๗/๒/๑ เมื่อมีผู้ยื่นหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย เมื่อศาลเห็นว่าเป็นกรณีต้องด้วยมาตรา ๔๔ วรรคสอง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) หรือ (๘) ให้ศาลรับไว้พิจารณาและดำเนินการต่อไป

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้นำความในมาตรา ๔๗/๒ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

นอกจากนี้ ความในร่างมาตรา ๔๗/๒ ที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญไม่เห็นฟ้องด้วยกับความเห็นควรสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยของตุลาการประจำคดีได้ซึ่งแตกต่างจากที่กำหนดไว้ในร่างเดิม

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การกำหนดให้มีการแต่งตั้งตุลาการประจำคดีในร่างมาตรา ๔๗/๒ ก็เท่ากับว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นด้วยกับการมีตุลาการประจำคดี

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นด้วยกับการมีตุลาการประจำคดี แต่ไม่เห็นด้วยกับการมีพนักงานคดีรัฐธรรมนูญ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ได้ตัดบทนิยามคำว่า “ตุลาการประจำคดี” ออกไปแล้ว

นางสาวกมลกานต์ ศรสวรรณ อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ สอบถามว่า ควรนำบทนิยามคำว่า “ตุลาการประจำคดี” กลับมากำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรบัญญัติบทนิยามคำว่า “ตุลาการประจำคดี” ไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ด้วย และสอบถามว่า คำว่า “ตุลาการประจำคดี” มีการนำมาใช้เฉพาะในบทบัญญัติของส่วนที่ ๒ การยื่นคำร้องและการยื่นหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช่หรือไม่

นางสาวกมลกานต์ ศรสวรรณ อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า คำว่า “ตุลาการประจำคดี” มีการนำมาใช้เฉพาะในบทบัญญัติของส่วนที่ ๒ การยื่นคำร้องและการยื่นหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เท่านั้น

- มีกรรมการสอบถามว่า ความในวรรคสาม ของร่างมาตรา ๔๗ กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจที่จะไม่รับเรื่องที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยได้อยู่แล้ว เหตุใดความในร่างมาตรา ๔๗/๒ จึงต้องกำหนดให้มีการแต่งตั้งตุลาการประจำคดีเพื่อพิจารณาอีก

ประธานกรรมการกล่าวว่า ตุลาการประจำคดีมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยว่า คำร้องนั้นมีสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยหรือไม่ หากตุลาการประจำคดีพิจารณาเห็นว่าคำร้องดังกล่าวไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ก็จะต้องเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาเพื่อใช้อำนาจตามที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง

- มีกรรมการสอบถามว่า กรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องแจ้งให้ผู้ร้องทราบด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องออกคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยซึ่งผู้ร้องก็จะรับทราบการไม่รับคำร้องของศาลรัฐธรรมนูญจากคำสั่งดังกล่าว ในส่วนของร่างมาตรา ๔๗/๒/๑ ที่เพิ่มขึ้นใหม่ ควรกำหนดระยะเวลาให้ศาลรับเรื่องไว้พิจารณาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ จึงเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๔๗/๒/๑ วรรคหนึ่ง ที่เพิ่มขึ้นใหม่เป็นดังนี้ “เมื่อมีผู้ยื่นหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย เมื่อศาลเห็นว่าเป็นกรณีต้องด้วยมาตรา ๔๔ วรรคสอง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) หรือ (๘) ให้ศาลรับไว้พิจารณาและดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ”

นอกจากนี้ ประธานกรรมการสอบถามว่า ความในร่างมาตรา ๕๒ และร่างมาตรา ๕๓ คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ นำไปกำหนดไว้ในร่างมาตราใด

นางสาวกมลกานต์ ศรสวรรณ อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๕๒ และร่างมาตรา ๕๓ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญจึงนำไปกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๘๑/๑ ซึ่งอยู่ในส่วนที่ ๔ การทำคำวินิจฉัยหรือคำสั่ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๔๗/๒/๑ ที่เพิ่มขึ้นใหม่ อาจทำให้เกิดการเข้าใจว่าศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในเจ็ดวัน ดังนั้น เพื่อให้ความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๔๗/๒/๑ ที่เพิ่มขึ้นใหม่ มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น จึงเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๔๗/๒/๑ ที่เพิ่มขึ้นใหม่ เป็นดังนี้ “เมื่อมีผู้ยื่นหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย เมื่อศาลเห็นว่าเป็นกรณีต้องด้วยมาตรา ๔๔ วรรคสอง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) หรือ (๘) ให้ศาลรับไว้พิจารณาและดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ ศาลต้องพิจารณาว่าจะรับหรือไม่รับไว้พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในร่างมาตรา ๔๔ วรรคสอง มีเพียงแปดอนุมาตรา ดังนั้น ความในร่างมาตรา ๔๗/๒/๑ ที่เพิ่มขึ้นใหม่ จึงอาจตัด “(๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) หรือ (๘)” หลังคำว่า “มาตรา ๔๔ วรรคสอง” ออก

ประธานกรรมการกล่าวว่า การอ้างอนุมาตราของร่างมาตรา ๔๔ วรรคสอง ในร่างมาตรา ๔๗/๒/๑ ที่เพิ่มขึ้นใหม่ มีความเหมาะสมแล้ว และสอบถามว่า เหตุใดที่ผ่านมาองค์กรอิสระต่าง ๆ จึงมีการนัดประชุมเพียงสัปดาห์ละหนึ่งครั้งโดยไม่สนใจว่าจะมีเหตุการณ์พิเศษเกิดขึ้นในระหว่างนั้นหรือไม่ ซึ่งทำให้ปัญหาหลายอย่างที่ควรเร่งดำเนินการไม่ได้รับการแก้ไขได้ทันท่วงที

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ชี้แจงว่า เหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญมีการประชุมสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง เพื่อให้เจ้าหน้าที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีเวลาในการเตรียมเอกสารให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาประกอบการประชุม

ประธานกรรมการกล่าวว่า ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระแต่ละคน ควรพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจด้วยความรู้ความสามารถของตนเองโดยไม่ต้องพึ่งพาเจ้าหน้าที่

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ชี้แจงว่า ในอนาคตองค์กรอิสระอาจจะมีการประชุมร่วมกันบ่อยครั้งมากขึ้น เพราะมีการกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระได้รับค่าตอบแทนเป็นเบี้ยประชุมด้วย

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ตามความในร่างมาตรา ๔๗/๒ หากตุลาการประจำคดีเห็นควรรับคำร้องไว้พิจารณาก็ถือว่าศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้พิจารณาโดยอัตโนมัติและไม่ต้องให้ศาลรัฐธรรมนูญออกคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาอีก

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๔๗/๒ วรรคสอง เป็นดังนี้ “ในกรณีที่ยื่นหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยให้สืบสวนคดีได้รับหนังสือไว้พิจารณาดังแต่วันที่ยื่นหนังสือ และให้ศาลส่งคดียุติการตามบทประเพณีและลำดับประเพณีที่สหประชาชาติมีมติรับรองตามตรา ๕๖ โดยเร็วต่อไปตุลาการประจำคดี

ตามวรรคหนึ่งมีอำนาจตรวจและมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง คำสั่งดังกล่าวให้ถือว่าเป็นคำสั่งของศาล

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๗/๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๗/๒ ในกรณีที่เมื่อมีผู้ยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย ศาลจะกำหนดให้แต่งตั้ง ตุลาการไม่น้อยกว่าสามคนเป็นผู้พิจารณาคำขอหรือคำร้องไว้พิจารณาคำขอหรือคำร้องไว้พิจารณาตุลาการประจำคดี ก็ได้ ทั้งตุลาการดังกล่าวเห็นสมควรรับไว้พิจารณา ที่ให้ที่ขอรับคำสั่งไว้พิจารณา แต่ในกรณีที่ตุลาการ ดังกล่าวเห็นสมควรรับไว้พิจารณา ให้เสนอคำสั่งเพื่อพิจารณาวินิจฉัย โดยเร็ว

ในกรณีที่ยื่นหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยให้ที่ขอรับคำสั่งไว้พิจารณาตั้งแต่วันที่ยื่นหนังสือ และให้ศาลดำเนินการที่ตนขอและสืบระดับประเด็นที่ขอพิจารณาวินิจฉัยตาม มาตรา ๕๗ โดยเร็วต่อไปตุลาการประจำคดีตามวรรคหนึ่งมีอำนาจตรวจและมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณา วินิจฉัยภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง คำสั่งดังกล่าวให้ถือว่าเป็นคำสั่งของศาล

การตั้งตุลาการและทนายสงฆ์หรือให้ตุลาการพิจารณาคำขอหรือคำร้องไว้พิจารณา ให้ยื่นไปต่อที่ศาลที่ตนทูล การตั้งตุลาการประจำคดีมีความเห็นควรสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยให้เสนอศาลพิจารณาภายในเจ็ดวัน นับแต่วันมีความเห็น หากศาลเห็นพ้องด้วยให้จัดทำเป็นคำสั่งของศาล หากศาลไม่เห็นพ้องด้วยกับความเห็น ของตุลาการประจำคดีตามวรรคสองให้ดำเนินการตามความเห็นของศาล

คำสั่งของตุลาการประจำคดีให้ถือเสียงข้างมาก”

๒. เพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๔๗/๒/๑ ดังนี้

“มาตรา ๔๗/๒/๑ เมื่อมีผู้ยื่นหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย เมื่อศาลเห็นว่าเป็นกรณีที่ต้องด้วย มาตรา ๔๔ วรรคสอง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) หรือ (๘) ให้ศาลรับไว้พิจารณาและดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ ศาลต้องพิจารณาว่าจะรับหรือไม่รับไว้พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้นำความในมาตรา ๔๗/๒ วรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม”

๓. แก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๔๔ (๘) เป็นดังนี้

“(๘) การขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๕๕ (๑๓) ให้ยื่นไปต่อที่ข้อกำหนดของประธาน ศาลรัฐธรรมนูญกำหนดให้ทำเป็นหนังสือ”

มาตรา ๔๗/๓

“มาตรา ๔๗/๓ ให้ตุลาการตามมาตรา ๔๗/๒ ตรวจสอบคำร้องหรือหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย ถ้าเห็นว่าคำร้องหรือหนังสือนั้นไม่สมบูรณ์ครบถ้วนซึ่งผู้ยื่นอาจแก้ไขได้ ให้ตุลาการมีคำสั่งให้ผู้ยื่นแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด

สำนักงานจะจัดให้มีเจ้าหน้าที่ของสำนักงานให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ยื่นคำร้องในการแก้ไขตามวรรคหนึ่งก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า หลักการที่บัญญัติในร่างมาตรานี้จำเป็นต้องบัญญัติหรือไม่

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า ร่างมาตรานี้ไม่จำเป็นต้องบัญญัติไว้ก็ได้ เพราะศาลรัฐธรรมนูญสามารถปฏิบัติได้อยู่แล้ว

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า การดำเนินกระบวนการพิจารณาไม่ถูกต้อง ร่างมาตรา ๕๔ บัญญัติรองรับไว้แล้ว

ประธานกรรมการเสนอตัดร่างมาตรา ๔๗/๓ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๔๗/๓ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๔๗/๔

“มาตรา ๔๗/๔ ในกรณีที่ปรากฏว่าคดีสองเรื่องหรือกว่านั้นขึ้นไปมีประเด็นอย่างเดียวกันหรือเกี่ยวเนื่องใกล้ชิดกัน ถ้าศาลเห็นว่าการรวมเป็นคดีเดียวกันจะเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาคดี จะสั่งให้รวมคดีเข้าด้วยกัน แล้วพิจารณาวินิจฉัยรวมกันไปก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า ร่างมาตรานี้ไม่จำเป็นต้องบัญญัติไว้ก็ได้ เพราะศาลรัฐธรรมนูญสามารถปฏิบัติได้อยู่แล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๓๒/๑ ได้บัญญัติรองรับไว้แล้ว ดังนั้น เสนอตัดร่างมาตรา ๔๗/๔ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๔๗/๔ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๔๗/๕

“มาตรา ๔๗/๕ ในคดีที่มีประเด็นแห่งคดีหลายประเด็น และประเด็นหนึ่งประเด็นใดไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นอื่น ๆ หรือมีผู้ฟ้องคดีหรือผู้ถูกฟ้องคดีหลายคน ถ้าศาลเห็นว่าการแยกคดีออกจากกันจะเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาคดี ศาลจะสั่งให้แยกคดีดังกล่าวออกเป็นหลายคดี แล้วพิจารณาวินิจฉัยแต่ละคดีแยกกันไปก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๓๒/๑ ได้บัญญัติรองรับไว้แล้ว ดังนั้น เสนอตัดร่างมาตรา ๔๗/๕ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๔๗/๕ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๔๘

“มาตรา ๔๘ คำร้องหรือหนังสือที่ขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยที่ได้ยื่นต่อศาลแล้ว และก่อนศาลจะมีคำวินิจฉัย ให้ศาลสั่งจำหน่ายในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ร้องหรือผู้ยื่นหนังสือขอถอนคำร้องหรือถอนหนังสือและการพิจารณาต่อไปไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน

- (๒) ผู้ร้องตาย และการพิจารณาคดีต่อไปจะไม่มีผลต่อผู้ร้องหรือทายาทหรือประชาชน
 (๓) การพิจารณาต่อไปไม่เป็นประโยชน์แก่คดี”

ประเด็นการพิจารณา

นายอัครเดช คนชื่อ เลขานุการอนุกรรมการพิจารณาการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ชี้แจงว่า คณะกรรมการพิจารณาการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีความเห็นว่า ควรกำหนดข้อยกเว้นในการสั่งจำหน่ายคดีว่า “เว้นแต่การพิจารณาคดีต่อไปจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ”

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. สอบถามว่า ใน (๑) กรณีที่เป็นการเสนอคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยทำเป็นหนังสือ หากผู้ยื่นหนังสือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญ เช่น นายกรัฐมนตรี ประธานสภา หรือประธานองค์กรอิสระ เป็นต้น ที่มีหนังสือขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย การกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญไม่รับหนังสือไว้พิจารณากรณีที่เห็นว่าเรื่องที่เสนอนั้นไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน แต่แท้จริงแล้วหนังสือนั้นมุ่งที่จะแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชน จำเป็นต้องบัญญัติความใน (๑) หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลักการในเรื่องการพิจารณาว่าจะรับหรือไม่รับคดีไว้พิจารณานั้น ควรกำหนดเฉพาะการเสนอคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยทำเป็นคำร้องเท่านั้น

นายภัทรธำ คำพิทักษ์ กรรมการ สอบถามว่า ความว่า “คำร้องที่ไม่เป็นประโยชน์แก่คดี” ตามที่กำหนดใน (๓) ในทางปฏิบัติจะเกิดขึ้นกรณีใด

ประธานกรรมการกล่าวว่า คำร้องที่ไม่เป็นประโยชน์แก่คดีเกิดขึ้นได้ในทุกขั้นตอนในชั้นการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ เช่น องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้รับทราบข้อมูลเพิ่มเติมก่อนแถลงปิดคดี องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญก็สั่งจำหน่ายคดีได้โดยไม่ต้องลงมติวินิจฉัย หรือในชั้นการพิจารณาว่าจะรับหรือไม่รับคำร้องไว้พิจารณา หากองค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำร้องที่ยื่นนั้นไม่เป็นประโยชน์แก่คดี องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญก็มีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาได้ เป็นต้น ส่วนความใน (๓) ที่ใช้คำว่า “ไม่เป็นประโยชน์แก่คดี” เป็นการใช้คำที่มีความหมาย หากคดีนั้นเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล คำร้องที่ไม่เป็นประโยชน์แก่คดีก็จะหมายถึงเฉพาะบุคคลนั้น แต่ถ้าเป็นเรื่องของสาธารณะคำร้องที่ไม่เป็นประโยชน์แก่คดีก็แปลว่าไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ดังนั้น ความเห็นของสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่เสนอว่าจะต้องเป็นคดีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะนั้น คณะกรรมการไม่เห็นด้วยเพราะการฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญนั้น คดีบางเรื่องผู้ฟ้องคดีไม่ได้มุ่งฟ้องคดีเพื่อประโยชน์สาธารณะ แต่เป็นการมุ่งฟ้องคดีเพื่อประโยชน์ของตนเองเป็นสำคัญ ดังนั้น การใช้คำว่า “คดี” จึงถูกต้องแล้วโดยให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาวินิจฉัย ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๘ คำร้องหรือหนังสือที่ขอให้ศาลพิพากษาวินิจฉัยชี้ขาดที่ยื่นต่อศาลแล้ว แต่ก่อนศาลจะมีคำวินิจฉัย ให้หรือคำสั่ง ถ้าผู้ร้องตาย หรือมีการขอลงคำร้อง หรือการพิจารณาคำร้องนั้นต่อไปไม่เป็นประโยชน์แก่คดี ศาลจะพิจารณาสั่งจำหน่ายในกรณีที่ดังต่อไปนี้คดีนั้นก็

(๑) ผู้ร้องหรือผู้ยื่นหนังสือขอชดเชยตัวหรือชดเชยทรัพย์สินหรือชดเชยค่าเสียหายหรือทรัพย์สินที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน

(๒) ผู้ร้องตาย และทรัพย์สินที่คดีต่อไปจะไม่มีความสำคัญต่อผู้ร้องหรือทายาทหรือประชาชน

(๓) ทวารพินสวชนวดตอไปไมเปนประโยชน์แกคดี”

นายภักทระ คำพิทักษ์ กรรมการ สอบถามว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญฉบับที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้เสนอว่ากรณีผู้ร้องตายให้ศาลจำหน่ายคดี การบัญญัติในลักษณะที่บัญญัติในร่างมาตรา ๔๘ ที่แก้ไขเพิ่มเติมนี้ จะเป็นเหตุให้ผู้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญถูกกระทำให้ถึงตายเพื่อให้ศาลสั่งจำหน่ายคดีหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรานี้ที่คณะอนุกรรมการเสนอมาได้แยกเหตุการณ์ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งจำหน่ายคดีไว้สามกรณีซึ่งรวมถึงกรณีผู้ร้องตายด้วย ซึ่งเป็นกรณียกร่างบทบัญญัติที่เป็นบทบังคับให้ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องสั่งจำหน่ายคดีในกรณีผู้ร้องตาย แต่ความในร่างมาตรานี้ที่คณะกรรมการได้แก้ไขเพิ่มเติมนั้น ได้ปรับบทบัญญัติให้เป็นดุลพินิจของศาลรัฐธรรมนูญว่ากรณีผู้ร้องตายศาลรัฐธรรมนูญจะดำเนินคดีต่อไปหรือไม่ก็ได้ เนื่องจากคดีบางประเภทผู้ร้องตายคดีก็เป็นอันยุติไปแต่ก็มีคดีบางประเภทที่แม้ผู้ร้องตายแล้วก็ตามผลของคดีอาจส่งผลถึงทายาทของผู้ร้องที่ตายด้วย ศาลรัฐธรรมนูญก็จะได้ใช้ดุลพินิจเพื่อไม่สั่งจำหน่ายคดีเพราะเหตุผู้ร้องตายก็ได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๘ คำร้องหรือหนังสือขอโทษให้ศาลทวารพินสวชนวดตอไปไมเปนประโยชน์แกคดีที่ได้ยื่นต่อศาลแล้ว และก่อนศาลจะมีคำวินิจฉัย ให้หรือคำสั่ง ถ้าผู้ร้องตาย หรือมีการขอถอนคำร้อง หรือการพิจารณาคำร้องนั้นต่อไปไม่เป็นประโยชน์แกคดี ศาลจะพิจารณาสั่งจำหน่ายในกรณีที่ดังตอไปไมเปนคดีนั้นก็ได้

(๑) ผู้ร้องหรือผู้ยื่นหนังสือขอโทษต่อศาลหรือต่อศาลทวารพินสวชนวดตอไปไมเปนประโยชน์แกประชาชน

(๒) ผู้ร้องต่อศาล และทวารพินสวชนวดตอไปไมเปนประโยชน์แกคดีผู้ร้องหรือทวารพินสวชนวดตอไปไมเปนประโยชน์แกประชาชน

(๓) ทวารพินสวชนวดตอไปไมเปนประโยชน์แกคดี”

มาตรา ๔๙

“มาตรา ๔๙ หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำ การยื่นและถอนคำร้องหรือหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย รวมทั้งเอกสารและพยานหลักฐานซึ่งผู้ร้องหรือผู้ยื่นหนังสือต้องส่งให้ศาลพร้อมคำร้องหรือหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย นอกจากที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ แต่ข้อกำหนดดังกล่าวต้องไม่สร้างขั้นตอนหรือก่อให้เกิดความล่าช้าโดยไม่จำเป็น”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอตัดร่างมาตรานี้ออกทั้งมาตรา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำ การยื่นและถอนคำร้องหรือหนังสือ ร่างมาตรา ๓๒/๑ กำหนดหลักการเพื่อรองรับให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจออกข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญได้อยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม ควรบัญญัติหลักการเพิ่มเติมว่า ข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับการจัดทำ การยื่นและการถอนคำร้องหรือหนังสือจะต้องไม่สร้างขั้นตอนหรือก่อให้เกิดความล่าช้าโดยไม่จำเป็น

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๓๒/๑ ซึ่งคณะกรรมการได้มีมติแก้ไขเพิ่มเติมมาครั้งหนึ่งแล้วในการประชุมครั้งที่ ๓๖๗ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๒/๑ นอกจากที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการพิจารณาคดีได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ แต่ข้อกำหนดดังกล่าวต้องไม่สร้างขั้นตอนหรือก่อให้เกิดความล่าช้าโดยไม่จำเป็น”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. ตัดร่างมาตรา ๔๙ ออกทั้งมาตรา
๒. แก้ไขร่างมาตรา ๓๒/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๒/๑ นอกจากที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการพิจารณาคดีได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ แต่ข้อกำหนดดังกล่าวต้องไม่สร้างขั้นตอนหรือก่อให้เกิดความล่าช้าโดยไม่จำเป็น”

ส่วนที่ ๓ องค์คณะและการพิจารณาคดี

“ส่วนที่ ๓

องค์คณะและการพิจารณาคดี”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดคณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ จึงเสนอให้ตัดชื่อส่วนที่ ๓ องค์คณะและการพิจารณาคดี ออก

นางสาวกมลกานต์ ศรสวรรณ อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในหมวด ๓ การพิจารณา ไม่มีการแบ่งส่วน คณะอนุกรรมการจึงเสนอให้ตัดชื่อส่วนที่ ๓ องค์คณะและการพิจารณาคดี ออก

ประธานกรรมการกล่าวว่า บทบัญญัติในหมวด ๓ การพิจารณา มีการแบ่งออกเป็น ส่วนที่ ๑ บททั่วไป ส่วนที่ ๒ การยื่นคำร้องและการยื่นหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย ดังนั้น ควรคงชื่อส่วนที่ ๓ องค์คณะและการพิจารณาคดี ไว้ก่อน เพื่อความสะดวกในการพิจารณาของคณะกรรมการ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อส่วนที่ ๓ องค์คณะและการพิจารณาคดี โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕๐

“มาตรา ๕๐ ให้เป็นหน้าที่ของตุลาการทุกคนที่จะต้องร่วมนั่งพิจารณาและร่วมทำคำวินิจฉัย เว้นแต่มีเหตุถูกคัดค้านหรือมีเหตุจำเป็นอื่น

องค์คณะของศาลในการนั่งพิจารณาและในการทำคำวินิจฉัย ต้องประกอบด้วยตุลาการไม่น้อยกว่าเจ็ดคน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ให้เป็นที่หน้าที่ของตุลาการทุกคนที่จะต้องร่วมนั่งพิจารณาและร่วมทำคำวินิจฉัย เว้นแต่มีเหตุถูกคัดค้านหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้”

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ สอบถามว่า กรณีที่มีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่ง เป็นเหตุให้องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีจำนวนไม่ครบองค์คณะตามที่กฎหมายกำหนดแล้วมีการ

สรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแทนตำแหน่งที่ว่าง หากคดีนั้นองค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้เริ่มการพิจารณาคดีแล้ว ควรกำหนดห้ามมิให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้รับการสรรหาใหม่ร่วมพิจารณาหรือไม่ เนื่องจากเคยเกิดข้อเท็จจริงในลักษณะนี้ขึ้นและมีผู้พิพากษาวิจารณ์การทำหน้าที่ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญว่าผู้ที่ได้รับเลือกในภายหลังนั้นเป็นผู้ที่ได้รับการสรรหามาเพื่อออกเสียงที่มีผลต่อคดี ซึ่งตามหลักทฤษฎีทางกฎหมายผู้พิพากษาหรือตุลาการที่ไม่ได้นั่งพิจารณาคดีมาตั้งแต่ต้นไม่ควรทำคำพิพากษาหรือทำคำวินิจฉัย ซึ่งเป็นหลักการที่จะสร้างความเป็นธรรมให้แก่คู่ความได้มากกว่า ซึ่งควรนำใช้แก่ศาลรัฐธรรมนูญด้วย

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า กรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเริ่มพิจารณาคดีแล้วมีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่ง ก็ควรให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่เข้ารับตำแหน่งแทนสามารถร่วมพิจารณาคดีได้ เว้นแต่คดีนั้นองค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาไต่สวนพยานมาพอสมควรแล้ว ก็ไม่ควรให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่เข้ารับตำแหน่งใหม่ร่วมทำคำวินิจฉัย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๕๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๕๐ ให้เป็นหน้าที่ของตุลาการทุกคนที่จะต้องร่วมนั่งพิจารณาและร่วมทำคำวินิจฉัย เว้นแต่มีเหตุถูกคัดค้านหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้หรือเป็นกรณีตามวรรคสาม

องค์คณะของศาลในการนั่งพิจารณาและในการทำคำวินิจฉัย ต้องประกอบด้วยตุลาการไม่น้อยกว่าเจ็ดคน

ตุลาการซึ่งเข้าดำรงตำแหน่งภายหลังจากมีการนั่งพิจารณาคดีใดแล้ว จะร่วมทำคำวินิจฉัยคดีนั้นมีได้ เว้นแต่การไม่เข้าร่วมจะทำให้มีองค์คณะเหลือไม่ถึงเจ็ดคน”

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. สอบถามว่า ความในวรรคสามที่เพิ่มขึ้นใหม่มีหลักการที่ขัดแย้งกับหลักการที่บัญญัติในวรรคหนึ่ง เนื่องจากหลักการที่บัญญัติในวรรคสามเป็นการบัญญัติยกเว้นโดยไม่คำนึงถึงหลักการที่บัญญัติในวรรคหนึ่ง

ประธานกรรมการสอบถามว่า กรณีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งสี่คน หากคดีนั้นอยู่ในขั้นตอนการทำคำวินิจฉัย จะมีผลให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งเข้าดำรงตำแหน่งภายหลังทั้งสี่คนนั้นไม่สามารถร่วมทำคำวินิจฉัยได้ ทำให้คดีนี้มีองค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่ครบจำนวนตามที่กฎหมายกำหนดจะส่งผลให้คดีนั้นองค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่สามารถทำคำวินิจฉัยได้ ดังนั้น หลักการที่บัญญัติในวรรคหนึ่งเป็นบทบัญญัติเพื่อรองรับกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ หรือกรณีที่มีเหตุจำเป็นตามวรรคสามกรณีที่ต้องคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเหลือไม่ถึงเจ็ดคนก็ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งเข้าดำรงตำแหน่งภายหลังจากมีการนั่งพิจารณาคดีสามารถร่วมพิจารณาได้

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงในแต่ละคดีว่าคดีนั้นได้ดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาไปถึงขั้นตอนใด มีการไต่สวนพยานไปแล้วก็ปาก

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าเป็นคดีที่ศาลรัฐธรรมนูญอยู่ระหว่างพิจารณานั้น เป็นคดีที่ไม่มีการนั่งพิจารณาเลยแม้แต่ครั้งเดียว ก็ถือว่าคดีนั้นไม่เข้าเงื่อนไขเหตุจำเป็นตามร่างมาตรานี้ เพราะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่เป็นองค์คณะใช้วิธีการอ่านสำนวนเพื่อทำคำวินิจฉัย หากมีตุลาการ

ศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่ง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่เข้ารับตำแหน่งในภายหลังก็สามารถอ่านสำนวน เช่นเดียวกับตุลาการศาลรัฐธรรมนูญคนอื่นได้ แต่หากคดีนั้นมีการนั่งพิจารณาซึ่งมีการฟังคำเบิกความของ พยาน โดยหลักตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่เข้ารับตำแหน่งในภายหลังซึ่งไม่ได้ฟังคำเบิกความของพยานมา ตั้งแต่ต้นก็ไม่ควรร่วมทำคำวินิจฉัย ซึ่งเป็นไปตามหลักการพิจารณาพิพากษาคดีตามหลักทั่วไป

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง สอบถามว่า ความว่า “ตุลาการซึ่งเข้า ดำรงตำแหน่งภายหลังจากมีการนั่งพิจารณาคดีได้แล้ว” ในวรรคสามที่เพิ่มขึ้นใหม่ หมายถึงการนั่งพิจารณานัดแรกใช้หรือไม่

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคสามที่เพิ่มขึ้นใหม่ เป็นดังนี้ “ตุลาการซึ่งเข้าดำรงตำแหน่งภายหลังจากมีการนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกแล้ว จะร่วมทำคำวินิจฉัยคดีนั้นมิได้ เว้นแต่การไม่เข้าร่วมจะทำให้มีองค์คณะเหลือไม่ถึงเจ็ดคน”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๕๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๕๐ ให้เป็นหน้าที่ของตุลาการทุกคนที่จะต้องร่วมนั่งพิจารณาและร่วมทำคำวินิจฉัย เว้นแต่มีเหตุถูกคัดค้านหรือมีเหตุจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้หรือเป็นกรณีตามวรรคสาม

องค์คณะของศาลในการนั่งพิจารณาและในการทำคำวินิจฉัย ต้องประกอบด้วยตุลาการไม่น้อยกว่าเจ็ดคน

ตุลาการซึ่งเข้าดำรงตำแหน่งภายหลังจากมีการนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกแล้ว จะร่วมทำคำวินิจฉัยคดีนั้น มิได้ เว้นแต่การไม่เข้าร่วมจะทำให้มีองค์คณะเหลือไม่ถึงเจ็ดคน”

มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญตัดออก

มาตรา ๕๔

“มาตรา ๕๔ ในกรณีที่ศาลเห็นว่าคู่กรณีดำเนินกระบวนการพิจารณาไม่ถูกต้อง ให้ศาลมีอำนาจสั่ง คู่กรณีแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่เห็นสมควร หรือดำเนินการอื่นใดตามที่เห็นสมควร เพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ

หากคู่กรณีไม่ดำเนินกระบวนการพิจารณาตามคำสั่งศาลตามวรรคหนึ่งโดยไม่มีเหตุอันสมควร กรณีเป็น ผู้ร้อง ศาลอาจพิจารณาสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือจำหน่ายคดีนั้นก็ได้ หากเป็นผู้ถูกร้อง ให้ถือว่า ผู้ถูกร้องไม่ตั้งใจที่จะแก้ไขและให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๕๔ ในกรณีที่ศาลเห็นสมควร เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลหรือตุลาการประจำคดี แล้วแต่กรณี อาจมีคำสั่งให้คู่กรณีที่ดำเนินกระบวนการพิจารณาไม่ถูกต้อง ให้ ตอสสิฮ์ฮวสสังตุตกรที่ทำการ แก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่เห็นสมควร หรือตอสสิฮ์ฮวสสังตุตกรที่เห็นสมควร เพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะได้

หากคู่กรณีไม่ดำเนินกระบวนการพิจารณาตามคำสั่งศาลหรือตุลาการประจำคดีตามวรรคหนึ่งโดยไม่มี เหตุอันสมควร กรณีเป็นผู้ร้อง ศาลอาจพิจารณาสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือจำหน่ายคดีนั้นก็ได้ หากเป็นผู้ถูกร้อง ให้ถือว่าผู้ถูกร้องไม่ตั้งใจที่จะแก้ไขและให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป”

นอกจากนี้ ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุที่ต้องกลับมาใช้คำว่า “ตุลาการประจำคดี” เพราะ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญคิดคำอื่นที่จะใช้อ้างถึงตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ได้รับการแต่งตั้งให้พิจารณาว่าจะรับหรือไม่รับคำร้องไว้พิจารณาไม่ได้ และสาเหตุสำคัญที่ต้องเพิ่มคำว่า “ตุลาการประจำคดี” ในร่างมาตรานี้ เพราะหากกำหนดให้เฉพาะศาลรัฐธรรมนูญเท่านั้นที่มีคำสั่งให้คู่กรณีแก้ไขการดำเนินการ กระบวนพิจารณาที่ไม่ถูกต้องได้ จะทำให้การออกคำสั่งตามมาตรานี้ต้องออกโดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมดทุกคน และทำให้ตุลาการประจำคดีไม่สามารถออกคำสั่งดังกล่าวได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มร่างมาตรา ๕๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๕๔ ในกรณีที่ศาลเห็นว่า เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลหรือตุลาการประจำคดีแล้วแต่กรณี อาจมีคำสั่งให้คู่กรณีที่ดำเนินกระบวนพิจารณาไม่ถูกต้อง ให้ตลขมีข้อทวงขสั่งคู่กรณีทำการแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่เห็นสมควร หรือตลขเห็นควรอื่นใดตลขที่เห็นสมควรเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะได้

หากคู่กรณีไม่ดำเนินกระบวนพิจารณาตามคำสั่งศาลหรือตุลาการประจำคดีตามวรรคหนึ่งโดยไม่มีเหตุอันสมควร กรณีเป็นผู้ร้อง ศาลอาจพิจารณาสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือจำหน่ายคดีนั้นก็ได้ หากเป็นผู้ถูกร้อง ให้ถือว่าผู้ถูกร้องไม่ตั้งใจที่จะแก้ไขและให้ศาลดำเนินกระบวนพิจารณาต่อไป”

มาตรา ๕๕

“มาตรา ๕๕ เมื่อศาลมีคำสั่งรับคำร้องที่มีคู่กรณีไว้พิจารณาวินิจฉัย ให้ส่งสำเนาคำร้องแก่ผู้ถูกร้อง หรือในกรณีที่มีเอกสารเป็นจำนวนมาก ศาลจะสั่งให้ผู้ถูกร้องมารับเอกสารดังกล่าวภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดหรือจัดส่งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

เมื่อผู้ถูกร้องได้รับสำเนาคำร้อง ให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำร้อง หรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด และให้นำความในมาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

กรณีผู้ถูกร้องไม่ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในระยะเวลาตามวรรคสองหรือไม่มารับเอกสารภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ศาลจะดำเนินกระบวนพิจารณาต่อไป โดยถือว่าผู้ถูกร้องไม่ตั้งใจที่จะยื่นคำชี้แจง หรือจะสั่งเป็นอย่างอื่นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้ไม่จำเป็นต้องเพิ่มคำว่า “ตุลาการประจำคดี” เพราะ หากศาลรัฐธรรมนูญเห็นด้วยกับความเห็นของตุลาการประจำคดี ศาลรัฐธรรมนูญก็ต้องออกคำสั่งในนามของศาลรัฐธรรมนูญ ส่วนกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญไม่เห็นด้วยก็ให้ดำเนินการตามมติของศาลรัฐธรรมนูญซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับตุลาการประจำคดีเช่นเดียวกัน และสอบถามว่า ร่างมาตรา ๕๕ และร่างมาตรา ๕๙ เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องใด

นางสาวกมลกานต์ ศรสุวรรณ อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๕๕ เป็นเรื่องของรายละเอียดของคำร้อง ส่วนร่างมาตรา ๕๙ เป็นเรื่องของหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำ การยื่นคำร้องและถอนคำร้อง ทั้งนี้ ความในร่างมาตรา ๕๙ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้มีมติตัดออกทั้งมาตราแล้ว โดยให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญในร่างมาตรา ๓๒/๑

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๕๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๕๕ เมื่อศาลมีคำสั่งรับคำร้องที่มีคู่กรณีไว้พิจารณาวินิจฉัย ให้ส่งสำเนาคำร้องแก่ผู้ถูกร้อง หรือในกรณีที่มีเขตสรรเป็นสหชนฆต ศตวรรษมีคำสั่งแจ้งให้ผู้ถูกร้องมารับเขตสรรตั้งที่ศาล สำเนาคำร้องภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดหรือจัดส่งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้”

เมื่อผู้ถูกร้องได้รับสำเนาคำร้อง ให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำร้อง หรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด และให้นำความในมาตรา ๔๕ และวรรค ๕๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

กรณีผู้ถูกร้องไม่ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในระยะเวลาตามวรรคสองหรือไม่รับเขตสรร สำเนาคำร้องภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ศตวรรษตั้งเห็นควรขอยกฟ้องคดีไป โดยให้ถือว่าผู้ถูกร้องไม่ตั้งใจที่จะยื่นคำชี้แจง หรือขอสั่งเป็นขอขงอื่นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สหชนฆตก็ได้ และให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป”

นอกจากนี้ เพื่อความสะดวกในการส่งหรือรับเอกสารความในร่างมาตรานี้จึงอาจกำหนดให้มีการส่งหรือรับเอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในกรณีที่ผู้ร้องหรือผู้ถูกร้องประสงค์ให้มีการส่งหรือรับเอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วยและให้ถือว่าการส่งหรือรับเอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวเป็นไปโดยชอบ จึงเสนอเพิ่มเติมความเป็นวรรคสี่ในร่างมาตรานี้ ดังนี้

“ในกรณีที่ผู้ร้องหรือผู้ถูกร้องได้แสดงความจำเป็นหนังสือไว้ต่อศาล เพื่อขอส่งหรือรับเอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์ และศาลอนุญาต ให้ถือว่าการส่งหรือรับเอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นการส่งหรือรับโดยชอบแล้ว ทั้งนี้ ตามวิธีการและเงื่อนไขที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญกำหนด”

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. สอบถามว่า จะมีวิธีการตรวจสอบได้อย่างไรว่ามีการรับหรือส่งเอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์แล้วหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อศาลรัฐธรรมนูญส่งเอกสารหรือรับเอกสารจากผู้ร้องหรือผู้ถูกร้องแล้ว ก็ถือว่าได้มีการส่งหรือรับเอกสารดังกล่าวโดยชอบแล้ว ส่วนความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรานี้ควรให้ศาลรัฐธรรมนูญส่งสำเนาคำร้องหรือแจ้งให้ผู้ถูกร้องมารับสำเนาคำร้องภายในระยะเวลาที่กำหนดเท่านั้น ไม่ควรให้มีการจัดส่งสำเนาคำร้องทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย จึงเสนอแก้ไขวรรคหนึ่งของร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“เมื่อศาลมีคำสั่งรับคำร้องที่มีคู่กรณีไว้พิจารณาวินิจฉัย ให้ส่งสำเนาคำร้องแก่ผู้ถูกร้อง หรือในกรณีที่มีเขตสรรเป็นสหชนฆต ศตวรรษมีคำสั่งแจ้งให้ผู้ถูกร้องมารับเขตสรรตั้งที่ศาล สำเนาคำร้องภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดหรือจัดส่งโดยวิธีทางทนายอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๕๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๕๕ เมื่อศาลมีคำสั่งรับคำร้องที่มีคู่กรณีไว้พิจารณาวินิจฉัย ให้ส่งสำเนาคำร้องแก่ผู้ถูกร้อง หรือในกรณีที่มีเขตสรรเป็นสหชนฆต ศตวรรษมีคำสั่งแจ้งให้ผู้ถูกร้องมารับเขตสรรตั้งที่ศาล สำเนาคำร้องภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดหรือจัดส่งโดยวิธีทางทนายอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้”

เมื่อผู้ถูกร้องได้รับสำเนาคำร้อง ให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำร้อง หรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด และให้นำความในมาตรา ๔๕ และวรรค ๕๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

กรณีผู้ถูกร้องไม่ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในระยะเวลาตามวรรคสองหรือไม่รับเขตศาล สำเนาคำร้องภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ศาลจะส่งต้นฟ้องไปยังทนายความต่อไป โดยให้ถือว่าผู้ถูกร้องไม่ตั้งใจที่จะยื่นคำชี้แจง หรือจะส่งต้นฟ้องอื่นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะที่ได้ ศาลดำเนินการสอบสวนพิจารณาต่อไป

ในกรณีที่ผู้ร้องหรือผู้ถูกร้องได้แสดงความจำเป็นหนังสือไว้ต่อศาล เพื่อขอส่งหรือรับเอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์ และศาลอนุญาต ให้ถือว่าการส่งหรือรับเอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นการส่งหรือรับโดยชอบแล้ว ทั้งนี้ ตามวิธีการและเงื่อนไขที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญกำหนด”

มาตรา ๕๖

“มาตรา ๕๖ การแก้ไขเพิ่มเติมคำร้อง หนังสือ หรือคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ให้ทำได้โดยยื่นเป็นคำร้องต่อศาลก่อนศาลมีคำวินิจฉัย และได้รับอนุญาตจากศาล ซึ่งการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นต้องเป็นสาระสำคัญและเกี่ยวข้องกับเรื่องเดิม”

ประเด็นการพิจารณา

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ชี้แจงว่า ในทางปฏิบัติศาลรัฐธรรมนูญจะรับคำร้องแก้ไขเพิ่มเติมคำร้อง หนังสือ หรือคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาไว้ทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นสาระสำคัญหรือไม่ก็ตาม

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้ควรแก้ไขเพิ่มเติมโดยกำหนดให้เป็นเงื่อนไขเวลาในการยื่นน่าจะเหมาะสมกว่า

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ชี้แจงว่า หากจะกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมคำร้อง หรือคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่าเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ก็จะต้องให้เวลาศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาเนื้อหาสาระของคำร้องพอสมควรด้วย

ประธานกรรมการสอบถามว่า ที่ผ่านมาศาลรัฐธรรมนูญจะมีการกำหนดวันวินิจฉัยคดีไว้ล่วงหน้าหรือไม่อย่างไร

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ชี้แจงว่า ที่ผ่านมาศาลรัฐธรรมนูญจะมีการกำหนดวันวินิจฉัยคดีไว้ล่วงหน้าด้วย

ประธานกรรมการสอบถามว่า ที่ผ่านมาศาลรัฐธรรมนูญจะกำหนดวันวินิจฉัยไว้ล่วงหน้าทุกครั้งหรือไม่

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ชี้แจงว่า ที่ผ่านมาศาลรัฐธรรมนูญจะกำหนดวันวินิจฉัยไว้ล่วงหน้าทุกครั้ง โดยในคดีที่มีการสืบพยานบุคคลจำนวนมากจะมีการกำหนดวันวินิจฉัยในช่วงที่ใกล้จะไต่สวนพยานแล้วเสร็จ

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๕๖ ศาลผู้ร้องจะขอแก้ไขเพิ่มเติมคำร้อง หนังสือ หรือผู้ถูกร้องจะแก้ไขเพิ่มเติมคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ให้ยอมทำได้โดยแต่ต้องยื่นเป็นคำร้องต่อศาลก่อนวันที่ศาลกำหนดว่าจะมีคำวินิจฉัยไม่น้อย

กว่าเจ็ดวัน และได้รับอนุญาตสวดศพศพส ซึ่งศพแต่ไขเฝงเดิมนั้นตั้งเป็นสวรสร์สัตุและเท็ชวชัองตัชเว็องเดิข

นอกจากนี้ เมื่อศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องหรือคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแล้วก็เป็นดุลพินิจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะพิจารณารับฟังการขอแก้ไขเพิ่มเติมนั้น

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ชี้แจงว่า ในทางปฏิบัติเมื่อศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องแก้ไขเพิ่มเติมคำร้อง หรือคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหามาแล้ว ก็จะมีการสั่งให้รวมไว้สำนวน ทั้งนี้ การแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องหรือคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาอาจเสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยไม่ต้องเป็นทำเป็นคำร้องก็ได้

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๓๐ กำหนดไว้ว่า “ผู้ร้องจะแก้ไขเพิ่มเติมคำร้อง หรือผู้ถูกร้องจะแก้ไขเพิ่มเติมคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาจะกระทำได้อต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากศาลและต้องเป็นสาระสำคัญอันควรแก่การแก้ไขเพิ่มเติมและเกี่ยวข้องกับเรื่องเดิม” ส่วนความในร่างมาตรานี้ที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมอาจทำให้ผู้ร้องและผู้ถูกร้องยื่นคำร้องแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องหรือคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาได้อย่างไม่จำกัด

ประธานกรรมการกล่าวว่า สิ่งที่ควรนำมาพิจารณาคือกรณีที่การแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้ประเด็นแห่งคดีที่จะต้องวินิจฉัยเปลี่ยนแปลงไป ควรให้ศาลรับไว้พิจารณาหรือไม่ ส่วนตัวเห็นว่าศาลไม่ควรรับไว้พิจารณาวินิจฉัย ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๕๖ ทวรผู้ร้องจะแก้ไขเพิ่มเติมคำร้อง ทนังสี่ชหรือผู้ถูกร้องจะแก้ไขเพิ่มเติมคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ให้ยอมทำได้ โดยต้องยื่นเป็นคำร้องตชตสทชตสมีตวิสิชชชและได้รับอนุญาตสวดศพศพส ซึ่งศพแต่ไขเฝงเดิมนั้นตั้งเป็นสวรสร์สัตุและเท็ชวชัองตัชเว็องเดิขเสียก่อนวันที่ศาลกำหนดว่าจะมีคำวินิจฉัยไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน แต่ในกรณีที่การแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้ประเด็นแห่งคดีที่จะต้องวินิจฉัยเปลี่ยนแปลงไป ศาลจะไม่รับไว้พิจารณาก็ได้”

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. สอบถามว่า ในระหว่างที่ศาลกำลังพิจารณาแล้วผู้ร้องเสนอแก้ไขเพิ่มเติมคำร้อง หรือผู้ถูกร้องแก้ไขเพิ่มเติมคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และศาลก็นำคำร้องหรือคำชี้แจงข้อกล่าวหาดังกล่าวมารวมในสำนวนคดี ถือว่าศาลรับเรื่องดังกล่าวมาพิจารณาหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่ศาลนำคำร้องแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องหรือคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา มารวมในสำนวนคดี ต้องถือว่าศาลรับไว้พิจารณาแล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๕๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๕๖ ทวรผู้ร้องจะแก้ไขเพิ่มเติมคำร้อง ทนังสี่ชหรือผู้ถูกร้องจะแก้ไขเพิ่มเติมคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ให้ยอมทำได้ โดยต้องยื่นเป็นคำร้องตชตสทชตสมีตวิสิชชชและได้รับอนุญาตสวดศพศพส ซึ่งศพแต่ไขเฝงเดิมนั้นตั้งเป็นสวรสร์สัตุและเท็ชวชัองตัชเว็องเดิขเสียก่อนวันที่ศาลกำหนดว่าจะมีคำวินิจฉัยไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน แต่ในกรณีที่การแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้ประเด็นแห่งคดีที่จะต้องวินิจฉัยเปลี่ยนแปลงไป ศาลจะไม่รับไว้พิจารณาก็ได้”

มาตรา ๕๗

“มาตรา ๕๗ การส่งสำเนาคำร้อง สำเนาคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา หรือเอกสารอื่นใดระหว่างศาลกับ คู่กรณี พยาน หรือผู้เกี่ยวข้อง ให้ส่ง ณ ภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่ปกติ หรือสถานที่ติดต่อแห่งใดแห่งหนึ่งตามที่ คู่กรณี พยาน หรือผู้เกี่ยวข้องได้แจ้งไว้

เพื่อให้กระบวนการพิจารณาเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และเที่ยงธรรม ให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเป็นผู้ส่ง หรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ เว้นแต่ศาลเห็นสมควรโดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วนและความเหมาะสมแก่ลักษณะเนื้อหาของเรื่องที่ทำการติดต่อ รวมทั้งจำนวนและลักษณะของเอกสารหรือวัตถุอื่นที่เกี่ยวข้อง ศาลอาจมีคำสั่งให้ส่งโดยโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นแทนหรือประกอบกันก็ได้

ในกรณีไม่อาจดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ศาลมีอำนาจสั่งให้นำเอกสารดังกล่าว ปิดไว้ ณ สถานที่ตามวรรคหนึ่ง หรือที่ทำการศาล หรือให้ประกาศโดยวิธีอื่นใดตามที่ศาลเห็นสมควร และให้ถือว่าได้มีการส่งเอกสารโดยชอบแล้วนับแต่วันปิดหรือประกาศ

หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องรายละเอียดในการดำเนินการควรนำไปกำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญเพราะจะทำให้สามารถแก้ไขเพิ่มเติมให้เหมาะสมได้

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ความในวรรคสองและวรรคสามเป็นรายละเอียดจึงควรนำไปกำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๕๗ การส่งสำเนาคำร้อง สำเนาคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา หรือเอกสารอื่นใดระหว่างศาลกับ คู่กรณี พยาน หรือผู้เกี่ยวข้อง ให้ส่ง ณ ภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่ปกติ หรือสถานที่ติดต่อแห่งใดแห่งหนึ่งตามที่ คู่กรณี พยาน หรือผู้เกี่ยวข้องได้แจ้งไว้

เพื่อให้กระบวนการพิจารณาเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และเที่ยงธรรม ให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเป็นผู้ส่ง หรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ เว้นแต่ศาลเห็นสมควรโดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วนและความเหมาะสมแก่ลักษณะเนื้อหาของเรื่องที่ทำการติดต่อ รวมทั้งจำนวนและลักษณะของเอกสารหรือวัตถุอื่นที่เกี่ยวข้อง ศาลอาจมีคำสั่งให้ส่งโดยโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นแทนหรือประกอบกันก็ได้ วิธีการส่ง และการปิดประกาศแทนการส่งให้ เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ในกรณีที่ไม่มีข้อบังคับวรรคหนึ่งและวรรคสอง ศาลมีอำนาจสั่งให้นำเอกสารดังกล่าว ปิดไว้ ณ สถานที่ตามวรรคหนึ่ง หรือที่ทำการศาล หรือให้ประกาศโดยวิธีอื่นใดตามที่ศาลเห็นสมควร และให้ถือว่าได้มีการส่งเอกสารโดยชอบแล้วนับแต่วันปิดหรือประกาศ

หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๕๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๕๗ การส่งสำเนาคำร้อง สำเนาคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา หรือเอกสารอื่นใดระหว่างศาลกับ คู่กรณี พยาน หรือผู้เกี่ยวข้อง ให้ส่ง ณ ภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่ปกติ หรือสถานที่ติดต่อแห่งใดแห่งหนึ่งตามที่ คู่กรณี พยาน หรือผู้เกี่ยวข้องได้แจ้งไว้

เพื่อให้ทราบชนพิสดารชนเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และเที่ยงตรง ให้เจ้าพนักงานที่ขอส่งสำเนา เป็นผู้ส่ง หรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน เว้นแต่ศาลเห็นสมควรโดยคำหนึ่งซึ่งส่งมาขอเป็น เร่งด่วนและสมควรแห่งสมควรแก่ลักษณะเนื้อหาของเรื่องที่ทำทราบดีชัด รวมทั้งสำเนาและลักษณะของ เอกสารหรือวัตถุอื่นที่เกี่ยวข้อง ศาลอาจมีคำสั่งให้ส่งโดยโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทาง เทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นแทนหรือประกอบกันได้ วิธีการส่ง และการปิดประกาศแทนการส่งให้ เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ในกรณีที่ไม่วางส่งตามวิธีที่วรรคหนึ่งและวรรคสอง ศาลมีอำนาจสั่งให้นำเอกสารดังกล่าว ไปปิดไว้ ณ สถานที่ตามวรรคหนึ่ง หรือที่ทำทราบดีชัด หรือให้ประกาศโดยวิธีอื่นใดตามที่ศาลเห็นสมควร และให้ถือเอาได้มีที่ทราบส่งเอกสารโดยชอบแล้วนับแต่วันปิดหรือประกาศ

หลักเกณฑ์และวิธีที่วรรคหนึ่งวรรคสองวรรคนี้ ให้เป็นไปตามข้อที่หกของพระราชบัญญัติรัฐธรรมนูญ”

มาตรา ๕๘

“มาตรา ๕๘ ในระหว่างการพิจารณาคดี ศาลอาจมอบหมายให้ตุลาการคนใดคนหนึ่งดำเนินการ อย่างใดอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอร่างมาตรา ๕๘ ออกทั้งมาตรา เนื่องจากในแต่ละคดีมีตุลาการประจำคดี ดูแลอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องตั้งตุลาการเพิ่มเติมเพื่อมาเป็นผู้ช่วยเหลืออีก

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติร่างมาตรา ๕๘ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๕๘/๑

“มาตรา ๕๘/๑ เมื่อศาลรับคดีใดไว้พิจารณาแล้ว ให้ศาลกำหนดประเด็นและลำดับประเด็นที่จะ พิจารณาวินิจฉัย แต่ไม่ตัดอำนาจศาลที่จะแก้ไขหรือเพิ่มเติมประเด็นหรือลำดับประเด็นที่ได้กำหนดหรือ ลำดับไว้เดิม

ในการทำความเข้าใจส่วนตัว ตุลาการต้องทำตามประเด็นและตามลำดับแห่งประเด็นที่ศาลได้ กำหนดหรือลำดับไว้”

ประเด็นการพิจารณา

นางสาวกมลกานต์ ศรสวรรณ อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ร่างมาตรา ๕๘/๑ เป็นไปตามข้อสังเกตของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้ศาลพิจารณาตาม ประเด็นและตามลำดับแห่งประเด็นที่ได้กำหนดหรือลำดับประเด็นที่จะพิจารณาวินิจฉัยไว้แล้ว

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า กรณีที่ศาลจะแก้ไขหรือเพิ่มเติมประเด็นหรือลำดับประเด็นที่ได้กำหนดหรือลำดับไว้เดิม ศาลควรต้องมีเหตุผลสำคัญในการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น โดยอาจกำหนดให้ตุลาการต้องลงมติโดยใช้เสียงสองในสามในการแก้ไขหรือเพิ่มเติมประเด็นหรือลำดับประเด็นที่ได้กำหนดหรือลำดับไว้เดิม

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง และเพิ่มความเป็นวรรคสาม เป็นดังนี้

“ในทศวรรตุลาการทุกคนเว้นแต่ตุลาการที่ได้รับอนุญาตให้ถอนตัวหรือต้องถอนตัวเพราะถูกคัดค้าน ต้องทำความเห็นส่วนตัว **ตุลาการต้องทศ**ตามประเด็นและตามลำดับแห่งประเด็นที่ศาลได้กำหนดหรือลำดับไว้

ในกรณีที่ศาลได้วินิจฉัยแล้วว่าคุณติ้น้อยอยู่ในอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยของศาล ตุลาการผู้ใดจะอ้างว่าตนไม่เห็นด้วยเพื่อไม่ต้องทำความเห็นส่วนตัวตามวรรคสองมิได้ เว้นแต่จะลาออกก่อนศาลวินิจฉัย”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ สอบถามว่า ผู้พิพากษาหรือตุลาการมีอิสระในการพิจารณาคดี ความในวรรคสามจะขัดกับหลักดังกล่าวหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ผู้พิพากษาหรือตุลาการมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดี แต่หากองค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญลงมติว่าเรื่องที่ร้องมานั้นอยู่ในอำนาจศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการก็ไม่มีอิสระในการปฏิเสธที่จะไม่วินิจฉัยคดี แต่ตุลาการมีอิสระในการให้ความเห็นส่วนตัวที่อาจเห็นแย้งกับเสียงส่วนใหญ่ได้

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ สอบถามว่า ความในวรรคสามควรใช้ถ้อยคำตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคสาม ที่บัญญัติว่า “เมื่อศาลรัฐธรรมนูญรับเรื่องใดไว้พิจารณาแล้ว ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ใดจะปฏิเสธไม่วินิจฉัยโดยอ้างว่าเรื่องนั้นไม่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญมิได้” หรือไม่ เพื่อให้เกิดความชัดเจน

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “เมื่อศาลรับเรื่องใดไว้พิจารณาแล้ว ตุลาการผู้ใดจะปฏิเสธไม่วินิจฉัยโดยอ้างว่าเรื่องนั้นไม่อยู่ในอำนาจของศาลมิได้”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๕๘/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๕๘/๑ เมื่อศาลรับคดีใดไว้พิจารณาแล้ว ให้ศาลกำหนดประเด็นและลำดับประเด็นที่จะพิจารณาวินิจฉัย แต่ไม่ตัดอำนาจศาลที่จะแก้ไขหรือเพิ่มเติมประเด็นหรือลำดับประเด็นที่ได้กำหนดหรือลำดับไว้เดิม

ในทศวรรตุลาการทุกคนเว้นแต่ตุลาการที่ได้รับอนุญาตให้ถอนตัวหรือต้องถอนตัวเพราะถูกคัดค้าน ต้องทำความเห็นส่วนตัว **ตุลาการต้องทศ**ตามประเด็นและตามลำดับแห่งประเด็นที่ศาลได้กำหนดหรือลำดับไว้

เมื่อศาลรับเรื่องใดไว้พิจารณาแล้ว ตุลาการผู้ใดจะปฏิเสธไม่วินิจฉัยโดยอ้างว่าเรื่องนั้นไม่อยู่ในอำนาจของศาลมิได้”

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันอังคาร ที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา

นายรัฐภูมิ คำศรี
นิติกรชำนาญการพิเศษ
นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ
วิทยากรชำนาญการ
นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร
วิทยากรชำนาญการพิเศษ
ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
สำนักกรรมวิธีการ ๒
ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์